

МЕТОДИ МАНІПУЛЯЦІЙ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ВИБОРІВ

Актуальність теми дослідження. В українському суспільстві існує недовіра до органів державної влади, а також опозиції. Кожна політична сила бажає здобути приязнь громадян на виборах. Тому під час виборчої кампанії, в першу чергу, висувуються технології, які можуть завоювати прихильність та довіру виборців. **Мета дослідження:** вивчення методів маніпуляції під час проведення виборів. **Завдання дослідження:** розкриття впливу маніпулятивних технологій на політичну свідомість суспільства. **Предмет дослідження:** суспільно-політична на інформаційна сфера та її вплив на хід виборчих процесів в Україні. Вибори – це не лише формування органів влади шляхом голосування, а скомплектований політичний процес, у якому беруть участь усі повнолітні громадяни країни, громадські об'єднання та політичні партії. Демократичні вибори дають можливість обирати діячів держави, впливати на склад політичної еліти та її лідерів. Важливою складовою політичного процесу безпосередньо є виборча кампанія, яка зазвичай проходить у формі зіткнення різних сторін. Вкрай важливо, щоб люди розуміли сутність політичного процесу та своє місце у ньому, брали участь у виборах усвідомлено [2, с.124]. Оскільки метою будь-якої виборчої кампанії є спонукання голосувати за певну партію чи кандидата, то головним способом у цьому процесі є маніпуляція свідомістю електорату. Маніпулятивні методи ефективно проявляють себе у досягненні цієї мети і є невід'ємним складником виборів. Досліджуючи методи маніпуляцій у політичних процесах, варто зазначити, що усі технології, які використовуються у виборчих перегонях, здійснюють вплив на свідомість та подальше рішення виборців [3, с.58]. Найбільшою небезпекою для масової свідомості є політичне маніпулювання. В основу якого покладено соціальний міф, тобто певні твердження, які сприймаються без критичного мислення. В будь-якому суспільстві існують міфи, які підтримуються як і державною владою так і ЗМІ [1, с.128]. ЗМІ можуть по-різному впливати на свідомість, хоч, насамперед, усе залежить від сприйняття інформації реципієнтами. У сучасному суспільстві ЗМІ є не тільки комунікаційним складником у політиці, а й її творцем [2, с.125]. За допомогою засобів масової інформації, які служать суб'єктами виборчих процесів, відбувається насадження та поширення у свідомість населення соціальних міфів, які є засобами політичного маніпулювання. Для кращої фіксації у суспільстві технології маніпулювання мають значні можливості впливу на думку громадян. До таких можливостей належить: замовчування необхідної інформації, напівправа, підтасування фактів, навішування ярликів та створення наклепів, тощо [3, с. 58]. Існує багато методів маніпуляції: метод фрагментації, метод історичних аналогій, метод створення фактів, метод семантичного маніпулювання, метод «закидання багном», використання дезінформації тощо [1, с. 132]. Найпростішим способом маніпулювання є обман, який заключається у свідомому повідомленні недостовірної інформації адресатові. Маніпуляції у виборах допускають наявність суб'єкта та об'єкта. В загальному, суб'єкт виборчої кампанії та суб'єкт маніпулювання співпадають, і їхні об'єкти також. Головним завданням суб'єкта є створення умов за яких у поведінці об'єкта будуть переважати пасивні установки. Політична незрілість населення дозволяє суб'єктам проводити різні маніпуляції, а також створювати та поширювати соціальні й політичні міфи [3, с. 59]. Виборчі маніпуляції, як правило відбуваються в передвиборчий період, якому характерна висока напруга та конкуренція. В таких умовах у кандидатів на владу часто виникає бажання використовувати різні способи впливу на громадкість [1, с. 133]. Маніпуляція потребує значних знань та вмінь, політична маніпуляція спрямовує свій вплив на широкі маси населення. Маніпуляція не може існувати без викривлення інформації, де одні факти замовчуються, а інші подаються у зовсім іншому світлі [3, с. 58]. Методи політичної маніпуляції класифікуються за різис на законні та на ті, які порушують правові норми; за функцією – агітаційні, PR, тощо; за формою – провокаційні, економічні, адміністративні; за способом впливу – приховані та прямі; за змістом – реклама, антиреклама та інші [1, с. 129]. Політична система сучасного суспільства здійснює регулювання поведінкою людей. Існує три шляхи управління індивідами – примус, маніпуляція та співробітництво. Вид управління залежить від стадії розвитку суспільства. Наприклад у демократичному суспільстві примус майже не застосовується тому, що він є малоефективним. Співробітництво політичних та владних установ з населенням відбувається переважно у кризових ситуаціях. Оскільки, більшість населення не довіряє політикам, то у період політичної та економічної стабільності співпраця майже неможлива, тому влада та опозиція переважно схильна до маніпулятивних методів [3, с. 59]. Головною метою політичного маніпулювання є отримання, збереження та реалізація чинної влади. В нашій країні такі цілі досягаються шляхом виборів, успіх який неможливий без підтримки суспільства. Отже, політичне маніпулювання – це проведення виборчих кампаній та теорія і практика самих передвиборчих технологій [1, с. 128]. **Висновок:** методи маніпуляції найбільше проявляються у виборчих та передвиборчих кампаніях. В сучасному суспільстві виборчі технології та влада інформації стають вирішальними у процесах управління державою, оскільки більшість сприймає інформацію через ЗМІ та агітацію. Засоби масової інформації мають бути відсторонені від виборчих процесів та агітаційних програм тому, що ЗМІ перетворюється на засіб політичного впливу на реципієнтів. Отже, владу здобуває не той, хто справді розуміє шляхи подолання проблем та методи управління державним апаратом, а той хто вміє вдало подати та продати себе та свою політичну програму громадянам.

Список використаних джерел

- 1.Нальотов А. Політичний менеджмент: Виборчі технології як чинник впливу на масову свідомість. Київ. 2007. С. 126-132.
- 2.Станкевич Б. Політичні маніпуляції в інформаційній сфері під час проведення виборчих кампаній в Україні. Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. Львів. 2008 С.124-129.
- 3.Чубатенко О. Політичні інститути та процеси: Маніпулятивні технології у виборчих процесах України. Київ. С.56-61.